

Eina Centre Universitari
Fundació Eina
Disseny Art Barcelona

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat www.eina.cat

PEDAGOGIES DEL DISSENY

Berta Fontbote Pradilla

Professor Responsable: Berta Fontbote Pradilla

Grup: 1

Codi: 105761

Crèdits: 6 ECTS

Curs:

Semestre: 1

Tipologia: Optativa

Matèria: Cultura del Disseny

Horaris:

Grup	Horaris	Professor
1	Dimecres 08:30 - 11:30	Berta Fontbote Pradilla

Eina Centre Universitari
Fundació Eina
Disseny Art Barcelona

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat www.eina.cat

Índex de la Guia Docent

Presentació de l'assignatura

Recomanacions

Continguts

Metodologia

Avaluació

Bibliografia i Recursos

Resultats d'Aprenentatge

Presentació de l'assignatura

Breu descripció:

Aquesta assignatura posa en relació dos àmbits aparentment allunyats: el disseny i la pedagogia. A través del diàleg amb referents del pensament crític i les pedagogies radicals, proposa explorar els vasos comunicants entre el disseny, l'educació i la mediació cultural i artística.

El reconeixement del disseny com a eina de transformació social, permet repensar els espais d'aprenentatge mitjançant pràctiques situades capaces de qüestionar i incidir en noves realitats, tot connectant els imaginaris del disseny amb els contextos socials i polítics contemporanis.

L'assignatura també vol expandir les possibilitats professionals del disseny i oferir noves possibilitats de perfils híbrids entre la creació, l'educació, el pensament i la gestió cultural.

Objectius Formatius:

Explorar el vincle entre el disseny i la pedagogia, revisant els models d'ensenyament de la pròpia disciplina del disseny i els discursos que els sustenten.

Conèixer referents clau en els camps de la pedagogia crítica, la pedagogia del disseny i la investigació en mediació artística.

Explorar la càrrega política present en el fet de dissenyar i el seu potencial d'incidència en contextos socials.

Conèixer el llenguatge, la legislació i les institucions pròpies de l'àmbit educatiu formal i no formal.

Apropar-se a la mediació cultural i educativa en espais com museus, centres d'art o projectes comunitaris, entenent-los com a entorns d'aprenentatge alternatius.

Familiaritzar-se amb pràctiques i metodologies per dinamitzar grups i fomentar processos de cocreació.

Dissenyar i implementar una proposta pedagògica en un context real, posant en pràctica els coneixements adquirits.

Afavorir el treball en grup, l'autogestió i l'autonomia; i estimular la capacitat d'anàlisi crítica, l'autoreflexió i l'aprenentatge col·laboratiu.

Experimentar amb formats oberts i no convencionals de formalització i documentació de processos

d'aprenentatge.

Conèixer sortides professionals alternatives dins la disciplina del disseny, vinculades a l'educació, la mediació, la gestió cultural i la recerca.

Recomanacions

Aquesta és una assignatura optativa oberta a totes les mencions del Grau, i per tant, la interdisciplinarietat de perfils és molt benvinguda. La participació activa i el compromís de les alumnes amb el grup són fonamentals per al bon funcionament de l'assignatura.

Continguts i Metodologia

Breu descripció:

1. Qui educa? Qui dissenya?
2. Més enllà de l'aula: mediació i pràctiques col·lectives
3. Pedagogies crítiques: pensar l'alteritat
4. Fer escola: genealogies pedagògiques en l'art i el disseny
5. Dissenyar l'aprenentatge: eines i escenaris per a l'educació formal

Metodologia docent:

L'assignatura es planteja com un laboratori d'aprenentatge col·lectiu, obert a l'experimentació, la reflexió crítica i el treball compartit. Per afavorir aquest enfocament, es combinaran diversos formats docents:

Sessions teòrico-pràctiques centrades en referents clau de l'àmbit de l'educació i la pedagogia del disseny.

Seminaris de lectura i anàlisi, en què es proposa una lectura atenta de textos fonamentals, amb el suport de la creació de diagrames de síntesi, presentacions orals i debats col·lectius a l'aula.

Treball en projectes i exercicis pràctics, a partir dels temes i preguntes que emergeixen de les sessions.

Sessions de seguiment, autoreflexió i relatoria compartida, com a forma de documentar els aprenentatges del grup.

Col·laboracions amb agents externs, vinculats als àmbits de l'educació, la cultura o el disseny, amb l'objectiu de connectar la pràctica acadèmica amb contextos reals i expandir l'experiència educativa més enllà de l'aula.

Activitats formatives:

Participació activa:

Valoració de la implicació de l'estudiant en les sessions, incloent-hi la participació en seminaris, debats i dinàmiques col·lectives. Es tindrà en compte la capacitat d'autogestió del grup i la realització de relatories d'aprenentatge, com a forma de documentació compartida del procés formatiu.

Exercicis individuals:

Entregues puntuals vinculades a les sessions teòriques i als seminaris de lectura. Poden incloure esquemes, diagrames de síntesi, resums crítics o aportacions personals a partir dels textos treballats.

Projecte col·lectiu:

Treball en grup orientat al disseny d'una proposta pedagògica. El projecte es desenvoluparà progressivament i culminarà amb la seva aplicació en un entorn educatiu real fora de l'aula, així com la seva documentació i autoevaluació.

Avaluació

Normativa general d'avaluació

Per considerar superada una assignatura, caldrà que s'obtingui una qualificació mínima de 5,0. Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podran ser objecte d'una nova avaluació.

La menció de matrícula d'honor es pot atorgar a l'alumnat que tingui una qualificació igual o superior a 9,0. El nombre de matrícules d'honor que s'atorgui no pot ser superior al cinc per cent de persones matriculades en una assignatura en el període acadèmic corresponent, excepte si el total de persones matriculades és inferior a vint, en el qual cas es pot atorgar una sola matrícula d'honor.

Es considerarà "No Avaluable" (NA) l'estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències. En cas d'absència justificada, l'estudiant s'ha de posar en contacte amb el professor en el moment de la reincorporació per determinar la recuperació de les activitats a les quals no hagi assistit.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Sistema avaluació continua

El sistema d'avaluació d'EINA i de la UAB és d'avaluació continuada, l'objectiu de la qual és que l'estudiant pugui conèixer el seu progrés acadèmic al llarg del seu procés formatiu per tal de permetre-li millorar-lo.

El procés d'avaluació continuada ha d'incloure un mínim de tres activitats avaluatives, de dues tipologies diferents, distribuïdes al llarg del curs, cap de les quals pot representar més del 50% de la qualificació final.

(20%) Participació activa:

Valoració de l'assistència, la implicació en les sessions, el compromís amb el procés col·lectiu i la capacitat d'autogestió dins del grup classe.

(40%) Entregues individuals o en parelles:

Exercicis puntuals vinculats a les lectures, les sessions teòriques i les pràctiques de l'assignatura. Es valorarà la capacitat d'anàlisi, síntesi i aplicació crítica dels continguts.

(30%) Projecte col·lectiu:

Creació, desenvolupament i aplicació d'un projecte educatiu en grup, implementat en un context real. Es valorarà tant el procés com els resultats i la seva documentació.

(10%) Autoreflexió d'aprenentatge:

Reflexió personal sobre el propi recorregut dins l'assignatura, que identifiqui els aprenentatges, tensions i processos de canvi.

Procés de revisió

La revisió es pot sol·licitar al professorat corresponent i es realitzarà durant la setmana indicada al calendari lectiu.

Resultats d'aprenentatge de la matèria

Coneixements

Descriure els agents socials que participen a les indústries culturals, definint les seves funcions i interaccions en les seves diferents contextos. (KT01)

Distingir les característiques i funcions de les diferents institucions presents a l'àmbit de la cultura del disseny i les indústries culturals. (KT06)

Distingir els diferents paradigmes en la pedagogia de les arts i el disseny, analitzant els seus enfocaments metodològics i el seu impacte a la pràctica educativa. (KT05)

Habilitats

Aplicar conceptes bàsics d'història i teoria del disseny i analitzar de manera crítica objectes, discursos i pràctiques, a partir de fonts bibliogràfiques. (ST10)

Debate críticament els cànons i els criteris d'avaluació establerts en la cultura del disseny, amb una atenció especial a la perspectiva de gènere. (ST12)

Competències

Dissenyar una estratègia de divulgació i difusió de la cultura del disseny. (CT06)

Resultats d'aprenentatge de la titulació

Coneixements

Respondre a qüestions globals en relació amb el camp de coneixement del disseny i l'art, de les indústries culturals, el seu entorn institucional i els agents que intervenen en aquests.

Referenciar correctament les fonts documentals, la bibliografia necessària i el coneixement de l'entorn patrimonial tant per a la projecció com per a l'anàlisi i crítica raonada del disseny i/o l'art.

Descriure el marc legal i els valors deontològics i ètics de l'àmbit professional del disseny, així com els contextos i agents que els apliquen, posant especial èmfasi en els aspectes relacionats amb els drets democràtics, així com amb els drets humans i fonamentals.

Habilitats

Detectar problemes de disseny a partir de l'anàlisi d'objectes, elements de comunicació gràfica i espais amb una visió situada en el marc de la contemporaneïtat, l'accessibilitat universal i la igualtat d'oportunitats.

Proposar solucions a problemes de disseny (o altres àmbits en els quals el disseny pugui aportar respostes) amb claredat i referint el vocabulari específic de l'àrea, així com les tècniques d'expressió i representació adequades.

Estructurar la informació visual, jerarquitzant-la i aplicant amb criteri les diferents famílies tipogràfiques i la seva arquitectura de lletra.

Aplicar criteris i valors ètics i estètics a la pràctica del disseny, considerant les dimensions formals dels entorns i la seva diversitat.

Adequar els llenguatges plàstics, l'ús dels mitjans i les tècniques artístiques a les intencions comunicatives de cada projecte de disseny.

Emetre judicis de valor respecte a projectes de disseny, interpretant les dades i justificant la seva anàlisi crítica sobre la base dels coneixements adquirits sobre la comunicació gràfica, els espais i els objectes, així com als textos de referència..

Investigar amb esperit crític en l'àmbit del disseny i les seves disciplines afins, tenint en compte la innovació, l'experimentació i la constant renovació de les indústries culturals, així com els drets fonamentals i els valors democràtics i d'igualtat.

Sintetitzar coneixements de diverses fonts i procedències (estudis, treballs de camp, bibliografia, observacions directes o experiències de caràcter pràctic) ja siguin de l'àmbit del disseny com d'altres afins i/o auxiliars i disciplines afins pròpies de les indústries culturals.

Avaluar la viabilitat social, econòmica, ambiental i tecnològica d'un projecte de disseny, incorporant la perspectiva de gènere i la diversitat com a criteris analítics clau, i garantint el respecte als drets fonamentals, la sostenibilitat i els valors democràtics.

Competències

Proposar solucions de disseny creatives, així com conscienciades, social i ambientalment sostenibles, en atenció als ODS.

Gestionar tasques relacionades amb el disseny de manera autònoma, planificant i organitzant els temps i els processos en el marc d'un encàrrec professional i/o acadèmic.

Aplicar el coneixement adquirit a la resolució de projectes de disseny i art amb una execució professional que tingui en consideració a la diversitat d'usuaris i/o receptors.

Formular un pla de negoci viable orientat al desenvolupament de productes, serveis o iniciatives empresarials vinculades al disseny, que integri criteris de sostenibilitat, inclusió i perspectiva de gènere, i que estigui alineat amb els drets fonamentals i els valors d'una societat democràtica.

Eina Centre Universitari
Fundació Eina
Disseny Art Barcelona

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat www.eina.cat

Bibliografia i Recursos

Ellsworth, E. (1989). Why doesn't this feel empowering? Working through the repressive myths of critical pedagogy. *Harvard Educational Review*, 59(3), 297–324.

hooks, b. (1994). *Teaching to transgress: Education as the practice of freedom*. Routledge.

La Agencia. (2016). *Fábrica de conocimiento: Escuela de Garaje*. La Agencia / Lugar a dudas.

Manzini, E. (2015). *Design, when everybody designs: An introduction to design for social innovation*. MIT Press.

PERMEA - Programa Experimental en Mediació i Educació a través de l'Art. (2024). *Textos Permeables #0*

Màster PERMEA. Consorci de Museus de la Comunitat Valenciana & Universitat de València.

Recuperat de <https://www.consorcimuseus.gva.es/master-permea-va/>